

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Grobovi tulijo

Mari se vam ne zdi, da poka na milijone in milijone grobov okoli Verduna, ob Mazurskih jezerih, v Galiciji, na Ceru, pri Aslugu in na Doberdolu in da milijoni duhov mladih fantov in zrelih mož, ki so žrtvovali svoje življenje zato, da bi to bilo zadnjič, z groznim nasmehom, ki ga bereš edino lahko na mrtvaški glavi, valijo z gomil težke spomenike, katere jim je postavilo med mirom in vojno razdvojeno človeštvo? Za njimi se vleče pred nas nepregledna vrsta vojnih invalidov, vojnih sirot, mater, očetov in vdov, ki ne izgubili v vojni svoje najdražje. Vsako leto zahtevajo ob obletnici premirja račune od nas in mi jih vsako leto težje polagamo. Nekateri praznujejo dan premirja, dan miru, drugi zopet dan zmage, dan narodnega ponosa, ki naj bi bil poročilo novih zmag in nove vojne, tretji zopet dan osvete!

Računi so težki. Verdun, en sam velik grob, v katerem počiva na sto tisoče francoskih in nemških vojakov v objemu smrti, ne veže, temveč še vedno razdvaja velika evropska naroda ob Renu; to ni več grobišče, ki druži duhove pred smrtjo, temveč zopet trdnjava. Briand se je umaknil pred Lavalom, Stresemann in Curtius pred Brüningom. Idealni borec za zблиžanje z Nemčijo Herriot, ki pred leti sploh ni stavil pogojev za nemško prijateljstvo, je zdaj pripravljen glasovati za kredite, da se Verdun še bolj utrdi. Njegov sodružnik Pierre Cot, še odločnejši zagovornik zблиžanja z Nemčijo, je nedavno prepotoval nemško državo in ugotovil, da je nemški narod v zadnjih mesecih napravil mnogo napak in da je na tem, da postane žrtev finančnega in gospodarskega generalnega štaba, kakor je l. 1914. bil žrtev vojaškega generalnega štaba; toda Francija lahko da pomoč le proti določenim jamstvom. Na kongresu Katoliške zveze za mir, ki se je udeležujejo tudi katoličani iz Francije, Češkoslovaške, Poljske, Holandske in Združenih držav, je vrgel berlinski škof, ki je sicer znan kot odločen Nemec, puščico proti verskemu miru in silno zadel francoske nacionaliste. Pred 9. novembrom so se razširili glas, da se pripravlja Hitler na državni udar ob priliki trinajste obletnice izbruh revolucije. V resni nevarnosti so državljanske svobode, pridobljene z novembarsko revolucijo, ki so stale Nemčijo milijone najboljših sinov, padlih v vojni. S Hitlerjem vstaja Viljem s svojim pruskim militarizmom. Francija in Nemčija se res pogajata in morda ni bilo upanje, da pogajanja uspejo, še nikdar tako veliko, kakor danes. Toda to ne bo sporazum duhov, ako do njega sploh pride, temveč sporazum, ki ga diktirata huda gospodarska stiska in ameriški strah za usodo dolarjev, naloženih v Nemčiji. Nemci pravijo, da so prišli v Versailles v senci bajonetov, v kratkem poreko, da so šli v Pariz pod pritiskom sile. Nemčija se zaradi gospodarske stiske, katere so po mnenju Nemcev krivi zopet Francozi, po duhu oddaljuje čedalje bolj od Francije; poraščanje hitlerizma sili tudi Francoze v nacionalistični tabor. Pod Lavalom in Brüningom, ki morata računati z močno nacionalistično strujo v obeh državah, sta oba naroda zavzela drug proti drugemu golo »objektivno« stališče, kakor ga diktirajo čisto stvarni interesi obeh držav, po znanem geslu »dani, ako daš!« Žal pa ne gre za globlje zблиžanje, ki bi slonelo res na načelih človeške solidarnosti. In ta smo mislili, da bo zrastle iz grobov vojnih žrtev!

Sami smo pričali, kako se ruši vidni znak bratstva in enakopravnosti narodov, Zveza narodov, ta glavna pridobitev strahotnega svetovnega klanja, v katero so manjši narodi polagali vse svoje upe. Ministri velikih držav ne potujejo več v Zenevo, peljejo se naravnost k sosedu, da se z njim tajno dogovorijo. Vojskujoči generali se ne zmenijo za njene opomine, ker nima topov in še manjši narodi se ne zatekajo več k Zvezi, ker nima denarja. Kdo bo dajal račun za zapravljen dedščino W. Wilsona in milijonov padlih? Morda samo Amerika?

Asiago, Doberdob, Škabriel, slovanski grobovi! Prinesli so nam Rapallo. Ali lahko mirno rečemo, da ne tudi po naši krivdi? Tako radi pozabljamo na grobove ob Soči. Mari niso naši? Preveč smo se od-tujili zemlji, ki so jo prepojili naši sinovi s svojo krvjo, v skrbi za dom, ki smo ga pričeli graditi v svobodi, preveč smo zaupali v pomoč drugih, re-emo kar, v Zvezo narodov, in v pravico ljubezni po-vojne Evrope, ki je vsa drugačna, kakor smo o njej mi sanjali v strelskih jarkih. Sicer bi ne bili nikdar doživeli Bazovice! Svet nam nikdar ne bo mogel očistiti, da smo premalo žrtvovali za mir, — žrtvovali smo zemljo svojih dedov na vseh koncih in krajih in že trinajsto leto neprestano brzdamo svoje živce pred večnim izzivom od onkraj meje. — Toda iz grobov na Doberdolu, pod Kalvarijo in na Sveti gorji veje danes strašen ošitek, da smo preveč žrtvovali in pozneje premalo naredili, da bi branili svoj rod pred zemljelačnim tujcem. Ne pozabimo nikdar, da fašistična Italija ne praznuje 11. novembra, praznik miru, kakor druge države, temveč »praznik zmage« in da se Mussolini, kakor je nedavno dejal fašistični tajnik Giurati postavil na čelo le-gijam — pod praporom »Dalmacija ali smrt!« — in je na polji, ki vodi do imperija. Grobovi še vedno tulijo...

Tudi Romunija se pogaja s sovjeti

Bukarešt, 11. novembra. Z. »Cuventul« javlja, da je dal predsednik Jorga včeraj v Parizu iz-javo o odnosih med Romunijo in sovjetsko Ru-sijo. Rekel je: »Mi nimamo sovražnikov, najmanj pa stalnih sovražnikov. Sovjetska Rusija je dala iniciativo za pogajanja in mi smo jo sprejeli.«

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo, še vedno nestalno in milo vreme.

Francija in Anglija na strani Japonske

Pred odločilno bitko pri Cicikarju

London, 11. nov. Kakor se izve iz dobro in-formiranih vojaških krogov, so se japonske čete, katere so se bile nedavno polastile mostu čez Noni in štejejo kvečjemu kakšnih 2000 mož, pred kitaj-sko premočjo umaknile sedaj 7 km južno od mostu. To je bilo potrebno zato, ker se je kitajskemu ge-neralu hajlunčanske province Mačančanu, pod ko-jega poveljstvom so vse kitajske čete, ki stražijo vzhodnokitajsko železnico, posrečilo, da je koncen-triral okoli Cicikarja kakih 20.000 mož, ki razpo-lagajo s 30 topovi. Ker Mačančan zbira še nova ojačenja, ki prihajajo tako od zapada iz Mančulija na rusko-kitajski meji, kakor tudi z vzhoda, to je iz Harbina, in ker kitajski general brez dvoma dobiva kolikor toliko pomoči od Rusije — zato so se Japonci morali umakniti.

Japonci poslali ultimatum

To pa seveda ne pomeni, da bo pri tem ostalo, ampak je nasprotno pričakovati tem večjega boja, ki bo odločil usodo Mandžurije. Japonci čakajo sa-mo ojačenj, ki bodo v obilni meri prišla iz Japona-ske. Japonci so že poslali generalu Mačančanu ul-timatum, v katerem ga pozivljajo, da takoj ustavi sovražnosti in izroči oblast v roke generala Čang-kajpengu, njegovemu rivalu za oblast v severni Mandžuriji, ki se je postavil na stran Japoncev.

Odgovor kitajskega generala

Na to zahtevo je general Mačančan odgovoril sledeče: »Ne bom se udal, dokler bom imel samo le enega vojaka. Čeprav so Japonci v premoči in smo imeli velike izgube, so moje čete ohranile dobro voljo in so sklenile, da nacionalni teritorij branijo do zadnjega izdih.« Japonci so ta odgovor kitajskega generala kvitirali s tem, da se pripravljajo na pohod proti Cicikarju, ki so ga sklenili zasesti kljub nevarnosti konflikta s sovjetsko Ru-sijo, ki se zasedbe tega mesta jako boji, ker bi na ta način prišla vzhodnokitajska železnica, katero upravlja danes Rusija in Kitaj skupno, pod kon-trolo Japonske.

Boji se pripravljajo tudi v južni Mandžuriji

Nov moment je nastopil v zadnjem času tudi s tem, da se je maršal Čansuljan, bivši vrhovni upravitelj vseh treh mandžurskih provinc (Mukden, Kirin in Hajlunčan), ki rezidira v Pekingju, odločil, da poskusi ofenzivo proti Japoncem v južni Mandžuriji sami. Zato so se vnele že sedaj bitke ob celi južnomandžurski progi od Harbina do Mukdena in Tjencina, od koder vodi železnica v Peking. Japonci so na Čansuljanovo ofenzivo odgovorili s tem, da so zanetili vstajo Kitajcev proti Čansuljanu v Tjencinu, ki je jako važna postojanka. Kdor ima Tjencin, ta je tudi gospodar Pekingja. Sicer pravi-vo Japonci, da s to vstajo nimajo ničesar opravi-ti, vendar pa gre vera Kitajcem, ki trdijo, da so Japonci obožili vstaje. V Tjencinu žive razen Ki-tajcev tudi Japonci, Angleži, Francozi in Ameri-čani, katere od nekdanj stražijo evropski detašmani. Poveljnik japonskega detašmana je revolto v Tjen-cinu izbral v to, da je bombardiral kitajsko mesto. Slučno vstajo so Japonci zanetili tudi v Pejpingu. Iz tega se razvidi, da misli Japonska popolnoma uničiti dosedanje kitajsko upravo v južni Mandžuriji.

Nova vlada v južni Mandžuriji

Potem, ko so Japonci potem nekega mandžur-skega odbora za javni red in mir zasegli v Muk-denu vsa carino in davke, s katerimi je do sedaj vzdrževal svoj režim maršal Čansuljan v Pekingju, so sedaj odstranili tudi dosedanje Čansuljanovo ci-vilno upravo, katero je prevzel Japoncem prijazen kitajski general Juansikaj. Pri ustoličenju Juansikaj je šef generalnega štaba japonske divizije v Mukdenu, general Hong, imel kratak govor, v ka-terem je želel novi vladi uspeha. Prvi akt nove mandžurske vlade je bila resolucija, odpešana vla-di v Tokio, da naj Japonska prevzame upravo cele Mandžurije in da naj tudi izstopi iz Zveze narodov, ki podpira »proparsko vlad« Čansuljana.

Proti Zvezi narodov

Obenem je vojaška stranka v Tokiju organi-za-ra v parlamentu opozicijo, ki od vlade zahteva, da se zaseže celo Mandžurija in da se obrne hrbel Zvezi narodov. Pritisk, ki ga vrši opozicija na vlado premiera Vakaucikija, ima zaslombo velike večine japonskega prebivalstva. Zaslombo daje kljubuje Zvezi narodov, ker se je v zadnjem času diplomatski položaj obrnil v korist Japonske. Mož-nost ruske intervencije je namreč povzročila, da je tako angleška kakor francoska javnost stopila popolnoma na stran Japoncev. Francoski tisk sve-tuje g. Briand, ki je predsednik Sveta Zveze na-rodov, naj se preveč ne vmešava v kitajsko-japon-ski konflikt in naj postoj obe stranki pri miru, da rešita zadevo med seboj, kakor sami vesta in zna-ta. Angleško časopisje pa poudarja, da nima zni-ala niti ni v korist Anglije, da bi branila kitajske mandžurske despote pred japonsko akcijo. Japonci

so prinesli v Mandžurijo gospodarski red in ne-pristranost uprave, dočim je bila kitajskim poten-tatom samo vir obogatitja. Tudi ni pametno, pod-pirati vpliv ruskih komunistov med mandžurskim prebivalstvom. Zato je najbolj pametno, da se pusti Japonsko pri miru, da mandžursko vprašanje uredi v interesu miru in kulture.

Gospodarskega bojkota ne bo

Gospodarski bojkot, s katerim je Društvo na-rodov grozilo Japonski, ako svojih čet iz Mandžurije ne umakne, je padel v vodo. Proti temu boj-kotu se namreč niso izrekle samo Francija, Anglija in Italija, ampak celo Združene države severne Amerike, ki sicer na tihem dajejo Kitajcem pogu-ma, nikakor pa ne žele priti v odkrit konflikt z Japonsko. Sicer pa japonska vlada jako spretno obdeluje ameriško diplomacijo in je japonski po-slanik v Washingtonu, Debuši, včeraj izjavil, da bodo »japonske čete nemudoma izpraznile Mandžurijo, kakor hitro bo Kitajsko zagarantirala varnost življenja in imetja Japoncev v Mandžuriji. Japona-ska tudi nikakor ne misli poseči v rusko interesno

sfero v severni Mandžuriji, ker ji je veliko na ohranitvi prišernega prijateljstva s sovjetsko Rusijo.«

Krvava noč v Tjencinu

London, 11. nov. Z. Po vestih iz Pekingja je imel Tjencin ponovno krvavo in strašno noč. Po-noči je prišlo do težkih borb pred univerzo med oboroženimi Kitajci in kitajsko policijo. Borba je trajala vso noč in so o strašnih dogodkih obvestili vse konzule, da naj bodo pripravljeni na eventual-nosti. Francoska in ameriška straža sta v strogi pripravljenosti. Za zaščito katoliške cerkve je po-stavljena francoska straža. Tudi v Pekingju je pri-šlo do spopadov. Dve bombi sta eksplodirali v bližini deklške šole metodistov. Neki japonski oklop-ni avtomobil se je srečal s policijo. Avto se je umaknil v japonsko cono. Borbe v Mandžuriji tra-jajo še naprej. Neka japonska vladna banka je bila napadena od kitajskih razbojnikov, ki so bili od-bit. Močni oddelki kitajske vojske se koncentri-raj v bližini Cicikarja. Iz vseh okrajev, kjer se vršijo borbe, je ljudstvo pobegnilo v gorovje.

Pravi vzrok okupacije Mandžurije

Pravi vzrok, da so Japonci, ki so doslej delali samo na počasni penetraciji južne Mandžurije, zdaj naenkrat to ogromno deželo zasedli, je ta, ker je sicer grozila nevarnost, da se pod vplivom Moskve proglasi neodvisna mandžurska sovjetska republika. Treba je vedeti, da je bogata mandžurska dežela v zadnjih letih pridelovala okoli 5 milijonov ton tako zvane soje, to je neke vrste stročnice (fižola), ki ima jako visoko hranilno kakovost. Iz soje se pri-deluje olje, krmlilo za živino, ki se izvaža posebno v Nizozemsko in na Dansko, neke vrste maslo in pa gnojilo. Od teh 5 milijonov ton je izvažala Mandžurija v Evropo cele tri milijone ton. Mandžurski kitajski potentati, v prvi vrsti Čansulin, ki je bil zastrupljen, in pa njegov sin, sedanj kitajski ge-neralni guverner Mandžurije, Čansuljan, so iz tega vlekli zase največji dobiček. Samo korumpirana ki-tajska miselnost je mogla priti na tako idejo, na katero je prišel Čansulin. On je namreč mandžur-ska kmetom prepovedal, prodajati sojo posameznim trgovcem in eksporterjem, ter je ustanovil državni monopolni urad, ki je žetev soje od kmetov nakupoval in jo potem prodajal eksportnim fir-mam, ki so večinoma v rokah Japoncev. Kmetom je kitajski monopol plačeval sojo v papirju, ki ga je Čansulin dal tiskati v Evropi, sam pa si je dal

plačevati sojo v čistih zlatih jenah. Na ta način so kitajski mandžurski potentati nabrali zase eno mi-liardo jenov v čistem zlatu, dočim so kmetje dobili 6 do 7 milijard dolarjev v — papirju.

Ta papir je bil še nekaj vreden, dokler je bil eksport soje, za katero so plačevali Evropi 100 jen za tono, na višini. Lani in letos pa je začel eksport padati in danes znaša cena soje na londonskem trgu namesto 100 jen samo 62. Primeroma temu pa je padla tudi vrednost papirja, ki je v rokah mandžurskih kmetov, kateri danes stojijo na robu propada. To razpoloženje mandžurskih kmetičev, ki danes za svojih 6 milijard kitajskih papirnatih dolarjev ne dobijo niti fička, je hotela izrabiti sovjetska Rusija za to, da bi se ustanovila mandžur-ska komunistična vlada, ki bi seveda bila popol-noma pod vplivom Sovjetov. Na ta način se je Ru-sija v zadnjih letih polastila vse tako zvane zunan-je Mongolije, Sinkijana in Barge ter utrdila svoj vpliv tudi na ekstremnem kitajskem zapadu, to je v kitajskem Turkestanu. Sprito tega je razumljivo, da zdaj Japonska hiti, kako bi Mandžurijo čimprej anektirala, ker bi sicer glad in mrz prislilila mandžurske kmete, da se vpišejo v rdeče čete, ki so bile v Mandžuriji že povsod organizirane.

Dogovor med Parizom in Berlinom

Pariz, 11. novembra. Ig. Kakor poročajo li-sti, se je med Parizom in Berlinom dogovorilo sledeče: 1. Posvetovalni odbor mednarodne repa-racijske banke se bo na predlog nemške vlade sestel v celoti še v zadnjem tednu meseca no-vembra, da prouči plačilno nezmožnost Nemčije. 2. Obenem se bo sklicala v Basel nova konferen-

ca moratorijskih upnikov, vendar odklanjajo Fran-cozi slej ko prej vsakršen junktim med repa-ra-cijami in kratkoročnimi krediti. 3. Še pred boži-čem naj se skliče mednarodna konferenca vlad v Pariz, Basel, Biaritz ali Cannes, da se sestavi nov program za Youngov načrt.

„Italiji ni do posojila“

Grandi zasleduje le idealne cilje

Rim, 11. nov. Z. Fašistični tisk zbira vse po-datke o pisanju inozemskega tiska, o potovanju italijanskega zunanjega ministra Grandija v Ame-riko in pri tem proglašajo za tendiciozne in neres-nične vse glasove, da je Grandijev obisk v Ame-riki eden od mnogih poizkusov, ki jih je Italija v zadnjem času napravila, da pride do posojila. Kot pravi namen njegovega obiska navajajo fašistični listi članek londonskega »Morning Post«, ki pravi, da se brez ameriškega sodelovanja Evropa ne bo mogla rešiti iz današnje krize. Grandijev obisk v Ameriki ni v opoziciji z Lavalovim obiskom, tem-

več gre v Ameriko zato, da čimprej pride do tes-nega ameriško-evropskega sodelovanja. Dalje re-gistrirajo fašistični listi članek angleškega časnika Thompsona, ki pravi med drugim, da je imel Napoleon svojega Taylleranda, Mussolini pa ima svojega Grandija, ki bo vedel rešiti vse na-loge, ki mu jih je poveril Mussolini.

Rim, 11. nov. Z. »Tribuna« prinaša vest, da se bo senator Borah ob času, ko bo italijanski zu-nanji minister Grandi gost ameriškega državnega tajnika Stimsona, sestel z Grandijem in imel z njim važne razgovore.

Avstrijski socialisti za vstop v vlado

Dunaj, 11. nov. V vladnih krogih je zbudila veliko pozornost ponudba socialnih demokratov, da bi stopili v vlado. Socialisti so stavili to ponudbo indirektno, in sicer po dveh »nevtralnih« listih, ki imata vselej dobre stike z njimi in jih vselej ra-bijo, ko hočejo povedati javnosti svoje želje in son-dirati tla. M. Schreiber, ki ima dobre zveze s socia-lističnim voditeljem Rennerjem, je napisal za list »Morgen« zanimiv članek, v katerem zahteva glede na nevarnost heimwehrskega udara vstop socia-listnih demokratov v vlado. Sedanja vlada je po uje-govem mnenju prešibka, da bi vzdržala naval av-strijskih fašistov. Na prihodnjem obnem zboru se bo vodstvo socialistične stranke bavilo s tem vprašanjem. Istočasno je priložil »Abend«, ki prinaša pogosta poročila iz razgovorov z nekimi socialistič-nim politikom, podoben članek. Članek trdi, da bo socialistična stranka proučila vprašanje vstopa v vlado na obnem zboru, ki se prične v soboto. Vprašanje je, ali bi krščanski socialci privolili v sodelovanje s socialisti. To ni izključeno, čeprav li-sti, ki stoje bližje Seiplovi struji v krščansko so-cialni stranki, zavračajo sodelovanje s socialisti.

Med temi se nahaja n. pr. »Grazer Volksblatt«. Seiplovo krilo še vedno simpatizira s Heimwehrom in je naravno, da zavrača koalicijo, ki bi bila na-perjena proti Heimwehru. Nikakor pa ni izključeno, da bi se vodstvo stranke pod pritiskom levega krila, ki je bližje socialismu, ne odločilo za koalicijo s socialisti. Še mons. Seipel sam je po odstopu dr. Enderja skušal sestaviti koncentracijsko vlad s po-močjo socialistov; takrat so socialni demokrati od-klonili sodelovanje.

Dunaj, 11. nov. tg. Čuje se, da vlada zopet mi-sli na redukcijo državnih uradnikov. Vsi uradniki, ki so že dosegli polna službena leta, se bodo upoko-jili, razen malih izjem, dovoljevala pa se bodo tudi upokojitve na prostovoljne prošnje mlajših urad-nikov.

Bukarešt, 11. nov. Z. Vlada namerava amor-tizirati državne dolge. V to svrhu bo ustanov-ljena posebna amortizacijska banka, ki bo likvi-dirala državne dolgeve in terjatve, ki izhajajo iz naslova vojne škoda.

Ob 13. obletnici premirja

V Angliji - počastitev mrtvih

London, 11. nov. AA. Obletnico premirja so praznovali letos v vsej Angliji in v vsem britskem imperiju prav tako slovesno in veličastno kakor vsa druga leta. Onim, katerim vzbujata ta proslava neizbrisne spomine, se je pridružila cela nova generacija v vsem imperiju, da počasti ta praznik, ki je postal že mednarodnega značaja. Način proslave te obletnice se je v vseh in v mestih z leti že ustalil. Kakor druga leta, tako se je tudi letos proslavil ta dan ob grobu neznane vojaka v Whitehallu, na katerega mislijo ob tej priložnosti vsi narodi.

V Westminsteru je bila pri božji službi ogromna množica. Jutro je bilo jasno, vendar zelo mrzlo in vetrovno. Zato je kralj ostal doma. Kraljica je gledala proslavo z okna. Ob vzožju groba neznane vojaka so stali waleški princ, njegovi bratje in drugi člani kraljevske družine. Pri masi je bil zastopan celokupni britski imperij. Med drugimi so bili prisotni indijski vladarji, ministri predstavniki v spremstvu drugih ministrov, in visoki komisar za dominijone. Svečanosti so se udeležili oddelki vseh vrst broja in bivših bojevnikov. Zastopana je bila tudi trgovska in ribiška mornarica. Dvominutni molk se je pričel s prvimi udarci velikega zvana, kateremu so sledili takoj atreli iz pušk konjeniške garde. Ta trenutek tihe slovesnosti so prekinili trobentači kraljevskih letalskih sil, ki so trobili Zadnjo postot. Nato sta sledili pesem O Bog naša pomoč in narodna himna, ki sta jo predvajala poseben zbor in gardna godba.

Mašo je bral londonski škof, nakar so trobili budnico. Nato so se velike množice razpršile ali pa polagale vence na grob neznane vojaka. Romanje v Whitehall in k grobu neznane vojaka v Westminsteru opatiji bo trajalo ves dan do pozne noči.

Britska legija je organizirala prodajo flandrijskih makov po vsem britskem imperiju, v angleških kolonijah, v inozemstvu in na ladjah.

V Londonu so vsi od kralja do najpreprostejšega državljanca nosili to spominsko znamenje.

V Parizu - parada

Pariz, 11. nov. AA. Današnja proslava obletnice premirja je potekala slavnostno kakor vedno.

Proslava premirja v Belgradu

Odkritje spomenika padlim vojakom

Belgrad, 11. nov. I. Danes, na dan obletnice premirja v svetovni vojni, so se vršile lepe spominke svečanosti v prestolnici. Dopoldne ob 11 je bil svečano odkrit spomenik padlim vojakom na novem pokopališču. Odkritja sta prisostvovala kralj in kraljica, člani vlade z razpoložljivo generaliteto, veliko število nevladnih pešincev ter vsi inozemski vojni atašee. Spomenik je veličasten v svoji skromnosti. Na visoki skali, ki nosi v polkrožni grb kraljevino Srbije, stoji erbski branilec, z očmi obrnjen proti Kalimegdanu, kjer se stekala Sava in Donava in kjer je izginilo v obupnem boju 5600 vojakov v tragičnem letu 1915. Pod skalo pa leži s strtimi peruti veličasten bronasti orel, ki predstavlja ubitega sovražnika. Noležaj spomenika je bila preurejena v grobnico, kjer so shranjene vse kosti padlih junakov. Grobnica napravlja v svoji preprostosti globok vtis. Takoj na prvi pogled pa se občuti, da manjka vsaj majhna kapelica, ki bi obiskovalce opozorila, da je treba za rajne tudi moliti in jih ne samo obiskovati. Ob vzožju spomenika je bil položen edin venec z napisom Branilcem Belgrada — Aleksander. Sledilo je nekaj lepih govorov, in sicer predsednika Društva rezervnih častnikov Milana Radosavljevića, tajnika Zveze rezervnih častnikov Bogomira Bogiča in belgradskega župana dr. Nešića, ki je v zanosnem govoru predal svetlišče čuvarju, s prošnjo, da ga obrani in v večni spomin poznejšim rodovom. Takoj za tem so se vršili cerkveni obredi na vseh vojaških pokopališčih, domačih, kakor tudi tujih.

V Zagrebu

Zagreb, 11. nov. Z. Danes ob 11 je bil v Zagrebu proslavljen spomin za vse padle vojake v vojni. Ob 11 dopoldne je bil ustavljen za dve minuti ves promet in nastala je popolna tišina na čast onim, ki so se borili na bojiščih.

Nadaljnji padec cen

Narodna banka je pravkar objavila svoj indeks cen v veletrgovini za mesec oktober, iz katerega je razvidno, da so cene v mesecu oktobru nadalje padle. Po posameznih skupinah je bil indeks sledeč (podlaga so cene v letu 1926 kot 100):

	september	oktober
rastlinski proizvodi	70,4	71,1
živalski proizvodi	70,6	66,1
mineralni proizvodi	74,2	73,7
industrijski proizvodi	72,2	68,3
skupni indeks	71,6	69,5
izvozni proizvodi	70,7	68,5
uvozni proizvodi	68,9	66,2

Izjemne v padcu cen tvorijo le rastlinski proizvodi, kjer so narasle cene fižola, jecmena, sona in pekmeza, dočim so cene koruzi padle kakor tudi suhim slivam. Druge cene so ostale neizpremenjene (pšenici, ovsu, rži in konoplji). Največji padec izkazuje indeks živine in živ. proizvodov zaradi popuščenja cen vseh proizvodov razen masti in jaja, katerih cena je poskočila. Med industrijskimi proizvodi so popustile cene podplatnega usnja, lesnih proizvodov, bombažnega predliva in otrobov, nasprotno pa so narasle cene sladkorja in opeke. Sladkor je kakor znano v cenah narasel zaradi povečanja državne trošarine.

Delna učvrstitev na svetovnih trgih

Indeks svetovnih cen za mesec november, kakor za je izdelal prof. Irving Fisher, ne kaže nobene preokreta v tendenci, ker so cene v oktobru nadalje padle. Nasprotno pa je postala čvrstjša tendenca v mesecu novembru, kjer je vzbudila veliko zanimanje hosa pšenice na čikaški borzi. Statistični položaj za pšenico je postal ugodnejši, kakor smo že poročali in hosa ima doljak izgledov, da bo ostala. Tudi na ostalih trgih sirovin so cene pretekli in ta teden šle gor.

Za pšenico je glavni moment v pomehanju ruskega pritiska na trg. Ravnotako je zelo narasla cena bombaža, kar je pripisovati tendencam k zmanjšanju kulture. Tudi volna je začela kazati čvrstjšo tendenco. Med kovinami je zelo deloval padec angleškega funta in to bila cene na svetovnem trgu nategnile. Čvrsta je bila tendenca za kavo, dočim je sladkor bil v cenah miren. Čvrsta tendenca se je pojavila tudi na trgu kož.

V ostalem je izgledal v oktobru indeks cen sledeč (1926 kot 100): v oklepajih podatki za september: Severnoameriška Unija 69,3 (70,1), Francija 76,1 (77,6), Nemčija 74,9 (75,1), Anglija 69,8 (68,0), Italija 67,2 (67,2). Zanimivo je, da so cene v

Defileju čet pariške garnizije je prisostvoval predsednik republike, Doumer v spremstvu predsednikov senata in parlamenta. Cete so defilirale mimo groba Neznane vojaka pod slavolokom.

Krvavi nemiri v Nemčiji

Berlin, 11. nov. AA. V ponedeljek je prišlo v Bremen in v Kulinu do krvavih spopadov med narodnimi socialisti in pristaši Reichsbannerja. Pri tem sta bila ubita dva narodna socialisti in ranjenih več oseb. Policija je odredila vse potrebno, da prepreči nove nemire.

Na Grškem - je tekla kri

Atene, 11. nov. Iz Kljub vsem vladnim prepovedim so se vršile danes na obletnico premirja napovedane manifestacije za svobodo in priključitev otoka Cipra k Grčiji. Angleško poslanstvo je bilo zastraženo z vojaštvom in policijo. Pred vseučiliščem so bili hudi spopadi študentov s policijo in je bilo več oseb ranjenih. Točno ob 11 so bile vse trgovine za četrte ure zaprte in ves promet se je ustavil. V privatnih šolah so učitelji pozivljali učence k solidarnosti s Ciprčani. Deputacija otoka Cipra je prinesla v atensko mestno hišo manifest ciprskih občin za priključitev. Venezelos je v listih prosil ciprski odbor, naj preneha z agitacijo, ker bi lahko povzročila veliko nesrečo. Opozorjal je pri tem na stolično prijateljstvo med Anglijo in Grčijo.

Na daljnem vzhodu - kri

London, 11. nov. tg. V Tjencinu se je poneli polcaj zopet postril. Policija je brez moči in ne more preprečiti zbiranja množic. Pri japonskih barakah je prišlo do streljanja ter so demonstranti s silo zaseli vso okolico Naukaj vseučilišča. Japonci so zopet popravili most čez reko Noni. Japonci glavni stan demantira vest o kitajski vojni napovedi.

Na Poljskem - krvavi nemiri

Varšava, 11. nov. tg. V Vilni so bili veliki študentski nemiri, pri katerih sta bili dve osebi ubiti in 20 težko ranjenih. V Varšavi so nemiri trajali tudi večerj dalje.

Odločilni boj zoper bandite na Korsiki

Aretacija banditke Marije Caviglioli

Pariz, 10. novembra. V zadnjem času se je na Korsiki oživilo zopet tradicionalno banditstvo. Ker je banditstvo presegalo že vse meje, je francoska vlada odredila, da ima general Huot, poveljnik 4. sektorja žandarmerije, takoj pacificirati otok. Akcija je zamišljena v zelo velikem stilu. V Ajacciu se je izkrcalo 1400 francoskih žandarmerov, ki imajo Korsiko iztrebiti vseh banditov, ki utivajo popolno podporo prebivalstva. Angleški tisk prinaša senzacija, da je to banditstvo organiziral italijanski fašizem, da zaneti na Korsiki vstajo proti francoski oblasti, kar ni izključeno. O banditih samih se izvedo sledeče podrobnosti:

Glavni bandit je veleposestnik Santoni, ki so ga francoski žandarmi že aretirali. Santoni je bil poslanec provincialnega sveta v mestu Zivaco. Žandarmi so izvršili aretacijo tudi v kavarni Della Pace v Ajacciu, kjer so zvezali samega lastnika kavarne, nekoga Faggianelli, ki je bandite podpiral. (Nekateri pravijo, da je bil Faggianelli fašistični emisar.)

Orožniki so pa do sedaj izvršili že celih 500 aretacij. Najbolj interesantna je aretacija mlade Marije Caviglioli, sestre bandita, ki je bil pred par dnevi ubit. Marija je bila rojena v Lopingu in so jo, ko je bila stara 15 let, omožili z nekim Dominikom Chiarololi. Marija pa je svojega moža zapustila in se združila z banditom Spada, ki je bil namestnik slovitega roparja Romanetija, ki je leta 1923 strasil na otoku. Marija je svojega ljubimca popolnoma komandirala. Končno se ga je navlekla in se iz gora vrnila v Ajaccio, kjer je začela

živeti z drugim možem. Spada se je radi tega nad njo po korzikanskem načinu grozno maščeval in je nekoga dne napadel njenega brata, znanega bandita Cavigliolia, kateremu je iztaknil oko in odrezal jezik. Tega Cavigliolia se nedavno francoski orožniki ustrelili. Spada sam pa je potem ubil še nekoga strica in pa sestro svoje bivše ljubimke. Sedaj so orožniki Marijo Caviglioli aretirali. Zenska je nosila s seboj vedno puško.

Druge velika roparska afeta pa ima svoje pozorišče v vasi Palmeca med banditsko družino Bartoli in družino že omenjenega Santonija. Santoni je namreč pustil Bartolija ubiti, čeprav je le-ta pri volitvah v provincialni odbor podpiral njegovo kandidacijo. Bartoli je bil Santoniju, kateri je bil izvoljen v provincialni svet, na poti, kjer ga je hotel komandirati. Družina Bartoli ima na razpolago 80 hlapcev in prijateljev, ki so vsi oboroženi s puškami. Prav tako pa je oborožena tudi družina Santonijev. Radi umora Bartolija se je vnela med obema družinama prava bitka, ki je trajala cel teden. Zato so francoski žandarmi pod poveljstvom generala Fourniera odkorakali proti Palmeci na avtomobilih. Obkolili so vas, jo zavzeli in izvršili 17 aretacij. General Fournier namerava sedaj korakati proti posestvom umrlega bandita Romanetija, kjer danes gospodarje že imenovani bandit Spada, bivši ljubimec Marije Caviglioli. Na Korsiki pa se še nahaja močna četa banditov, ki jo je organiziral bivši orožnik Bornea, in pa četa bandita Ettori.

Ponovni poizkus profilašistov z letalom

Letalo je zadržala nemška policija

Konstanz, 11. nov. tg. Veliko pozornosti vzbujajo pristanki letala, o katerem se domneva, da je imelo namen, metati na italijanskem ozemlju profilašistične letake. Pilot Häfner, ki trdi, da je letalo njegovo, je po desetdnevnem bivanju v Berlinu prišel v Konstanz s spremeljevalcem, ki trdi, da je belgijski grof de Loos. Pristala sta že v soboto, ko na letališču ni bilo več letalske policije. Poveljnik sta tamkajšnje monterje na pijačo, jih prosila, naj molčijo in naj jima pomagajo pri nadaljnjem poletu. Na dnu stroja so našli 100 kg profilašističnih letakov in orožje. V ponedeljek dopoldne se je njun start ponavretil. Med tem pa se je policija zanimala za pilota, ki ni imel pilotske iz-

kaznice, češ, da jo je pozabil v Berlinu. Belgijec pa je imel pilotsko izkaznico, pa nobenega potnega lista. Ker je policija našla letake, je oba aretirala. V nedeljo pa je pristal v Konstanzu tudi francoski avto in sta potnika stopila v zvezo z letalcema. Tudi ta avto so v ponedeljek zvečer ustavili v Freiburgu in aretirali oba potnika. Domneva se, da je hotelo letalo iz Konstanze najprej v Luzern in od tam šele dalje v Italijo. Sedaj se je dognalo, da so bili potniki avtomobila Italijani. Iz letala so hoteli metati v Italijo pozive za pobijanje fašizma. Dognalo se je tudi, da je bil pilot Häfner že enkrat kaznovan na pet let ječe radi izdaje vojaških tajnosti.

Škrb za brezposelne v Franciji

Pariz, 11. nov. tg. Včeraj so se sestali poslanci v poslanski zbornici na posvetovanje o problemu brezposelnosti. V Parizu je 150.000 popolnoma brezposelnih, 500.000 deloma zaposlenih in 25.000 do 40.000 brezposelnih, ki ne dobijo popolne brezposelnosti podpore, katere se dovoljuje samo za 180 dni. Bati se je katastrofe, ker so komunisti že včeraj skušali demonstrirati. V načrtu za omiljenje brezposelnosti je predvsem izključitev inozemcev od delovnega trga. Predvsem hočejo znižati veliko število inozemskih soferjev taksijev v Parizu, ker je 6000 domačih soferjev brez posla. Brezposelnim pa hočejo olajšati položaj s tem, da se jim odgodi davki in plačilo stanovanja, da se jim pusti socialno zavarovanje in daje kruh, mleko in premož.

Brezposelnost v Nemčiji

Berlin, 11. novembra. AA. Konec oktobra je znašalo število brezposelnih v Nemčiji 4.622 milijonov. V drugi polovici oktobra je število brezposelnih naraslo za 138.000.

V Angliji

London, 11. nov. Z. Število brezposelnih se je znižalo za 15.148 in znaša sedaj 2.710.000.

Madžarska - protestira

Budimpešta, 11. novembra Z. Revizionistična liga je poslala poziv vsem duhovništvu, da se na dan 13. t. m., to je na dan, ko je bila podpisana trianonska pogodba, po vseh cerkvah darujejo sv. maše, ter da zvone vsi zvonovi v znak žalosti in protesta.

Madžarska zniža proračun

Budimpešta, 11. nov. Z. Odbor šestih, ki je delal na reduciranju madžarskega vojnega proračuna, predlagá, da se znižani proračun reducira se za 20-25%, ker je še vedno previsok. V parlamentu je započeta akcija, da bo zbiranje o znižanju vojnega proračuna tajna, ker nikakor ni v interesu države, da se to vprašanje rešuje pred javnostjo.

Austrija zniža obrestno mero Dunaj, 11. nov. tg. Generalni svet narodne banke je na splošno pričakovanje znižal obrestno mero od 10% na 8% z veljavnostjo od 13. novembra dalje.

Austrijski komunisti v preiskavi

Dunaj, 11. novembra. AA. Po poročilu dunajskih listov nadaljuje avstrijska policija s preiskavo proti aretiranim komunistom, ki so potvarjali protne liste in druge javne listine. Zaenkrat proučujejo strokovnjaki predvsem gradivo, ki so ga našli pri aretiranih komunistih. Preiskovalne oblasti bi rade dognale, kdo so in kje se nahajajo naredbavci aretiranih fašizatorjev. Aretirani komunisti pa odklanjajo vsako pojasnilo. Po dosedanjih preiskavi vodijo vse niti v Moskvo, čeprav najbrž ni bilo neposredne zveze med Moskvo in dunajsko centralo fašizatorjev. Zvezo so po vsej priliki vzdrževali posredniki v Nemčiji. Neke komuniste bodo izročili danes dunajskemu delalnemu sodišču, drugi pa ostanejo še dalje v policijskem zaporu.

32 ministrov

London, 11. novembra. tg. Danes je bila kabineta lista spopolnjena z imenovanjem 32 ministrov brez portfelja in državnih podtajnikov, od katerih pripada konservativcem 19, narodni delavski stranki 5, Simonovim liberalcem 4 in Samuelovim liberalcem 4. Med novimi ministri je iz zadnjega kabineta znan prvi državni pravdnik William Jowitt in kot državni podtajnik dominionov Malcolm MacDonald, sin ministrskega predsednika.

Panamski kanal zasul

Newyork, 11. nov. Z. Promet v Panamskem prekopu je popolnoma prekinjen. Ze dolj časa se je vsled neprestanega deževja vsipala zemlja v prekop in največje ladje niso mogle nič več voziti skozi kanal. Danes pa je zemlja popolnoma zasula kanal, tako da je bil na nekem kraju globok samo še dva metra. Vse ladje, ki so vršile promet med San Franciscom in Newyorkom, morajo ploviti zopet, kakor prej okrog cele Južne Amerike, ali pa čakati eden ali dva meseca, da kanal od zaspine zopet očistijo. Uprava kanala ima ogromno škodo.

Vihar na Atlantiku

Pariz, 11. nov. tg. Na bretonski obali divja velik vihar. Več parnikov pošilja signale na pomoč. Tako je grški parnik »Georgios« 220 milj južno od Bresta v hudi aliski. Od 23 mož posadke je rešil 5 mož neki francoski tovorni parnik. Tudi italijanski parnik »Chiabrera« in francoski parnik »Sodium« kliče na pomoč. Italijanski parnik »Artiglio«, ki skuša v pristanišču Brest dvigniti zlato iz potopljenih ladij »Egipt«, je bil hudo poškodovan, ko je vihar odtrgal zasidrano sosedno ladjo in jo vržl proti njemu.

Zasedanje Zveze narodov

Belgrad, 11. nov. I. Jutri, v četrtek poluje iz Belgrada v Pariz jugoslovanska delegacija na zasedanje Zveze narodov, ki je sklicano za 16. november v Parizu. Delegacijo vodi pomočnik zunanjega ministra dr. Fotić. Prideljen mu je naširokovnjak v vprašanjih Zveze narodov, načelnik v ministrstvu, legacijski svetnik dr. Perne.

Kako Čehi sestavljajo proračun

Belgrad, 11. nov. I. »Pravda« priobčuje zanimivo pismo svojega praškega dopisnika, na katerem opisuje delo češkoslovaške, sedaj, ko se sestavlja nov državni proračun. Ministri se sestajajo vsak dan po enkrat, tako piše list, in njihova največja skrb je, da ohranijo proračunsko ravnovesje. Ministri se trudijo, da bi preprečili vsak nepotreben, še tako malenkosten izdatek državnega denarja. Pri tem pa se ministri branijo, da bi se državnim uradnikom reducirale plače. Morali pa se bodo zvišati nekateri davki. Na svojih vsakdanjih sejah pripravljajo ministri budžetni program, katerega bodo predložili parlamentu. »Pravda« piše, da se mora odkrito čestitati češkoslovaškemu ministrom k njihovem marljivemu delu.

Dunajska vremenska napoved. Severne Alpe: Menjaje oblačno in toplo. Vzhodne Alpe: Najprej zelo jasno in toplo, potem megleno z jugovzhodnimi vetrovi. Južne Alpe: Večinoma oblačno, včasih dež.